

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Directorivm Inqvisitorvm F. Nicolai Eymerici Ordinis Prædicatorum

Nicolaus <Eymericus>

Venetiis, 1607

Quaestio 10. de h[a]eresibus ab Inquisitoribus Aragoniae damnatis D.
Pap[a]e mandato.

urn:nbn:de:hbz:466:1-13589

Errinam, & errores, ac iubente eodem domino Papa Joanne xxii. post mortem fuisse exhumatum & combustum, si vera sunt, quae amotatur infra in hac 2. parte super q. 26. quae mihi non videtur à veritate abesse. Bernardus tamen Lutzeburgus in catalogo hereticorum lib. 3. in verbis, Petrus Ioannes ait tempore Clementis Sexti circa annos Domini MCCCXLVI. de mandato eiusdem Pontificis post mortem hereticum declaratum, exhumatum, & combustum fuisse hunc Petrum Ioannem.

Iam illud etiam constat quosdam peculiare errores huius Petri Ioannis, videlicet quod paruulis in baptismo gratia & virtutes non conferantur: item quod anima rationalis in quantum rationalis, non est forma corporis: item quod Christo uicentis et non mortuo fuit lancea aperitum latus: per Clementem V. in Concilio Viennensi fuisse condemnatos, ut habetur in Clem. 1. de Summa Trinit. & fide catho. quos etiam refert Eymericus in varijs locis huius 2. partis, & Guido Carmelita in summa de heresibus, tit. de heresibus Petri Joannis, c. 1. 2. & 3. De eodem hoc Petro Ioanne agit rursus Eymericus infra in hac 2. parte, q. 15. & 26.

c Cotentem in libello Fratris Michaelis de Casana heretici: Ministri Generalis ordinis Fratrum Minorum. Emerfit Michael de Casana tempore domini Joannis xxii. circa annos Domini Iesu Christi MCCCXIII. fuit minister Generalis ordinis Fratrum Minorum superbia tumidus, non facile sanctorum dictis obtemperans: qui nullos genuit proprios, & professus etiam est aliorum errores. Denique usque adeo à via humilitatis, & limitibus modestiae ac obedientiae deflexit, ut etiam in summum Romanum Pontificem Ioannem xxii. acerbe fuerit inuectus. Hunc Michaellem Ioannes Papa xxii. ob insignes hereses dignitate priuauit, & hereticum declarauit, ceterum is noluit resipiscere, neque Ecclesiae iudicio obtemperare: sicut constat ex extrauag. Joannis xxii. incipient. Nuper in Cónsistorio publico. quae habetur inter litteras Apostolicas, in fine huius voluminis, ubi multa de hoc diximus, & iterum infra in hac 2. parte super q. 15.

d Aduertendum tamen, quod ante condemnationem, &c. Sequentia usque ad vers. Postea dominus Papa Gregorius. desunt in tribus codicibus manuscriptis, Bononiensi, Sabellano, & Cardinalis de Gambara, ea habet solus Barcinonensis, quae quia in scripto EymERICI conueniunt, non fuerunt omittenda.

e Quidam frater Ioannes de Parma Italicus Monachus. Hic emerfit circa annos Domini MCL. post condemnatum libellum Abbatis Ioachim ab Innocentio III. in Concilio Lateranensi anno Domini MCCXV. Hic fuit doctrinae Abbatis Ioachim sectator tenacissimus: nec modo tuebatur errorem Ioachimianum, sed plures etiam alios, quos refert hic Eymericus: hinc ergo Ioannem Alex. III. damnat prope annis Domini MCCCXIII. de hoc Joanne de Parma rursus agit Eymericus infra in hac 2. parte, q. 26. dum ait ab Alexandro III. condemnatum fuisse librum, Euangelium eternum appellatum, quo loco ostendimus alios libros erroneos propter hunc fuisse per Alexandrum III. damnatos.

A f Postea dominus Papa Gregorius xi. &c. ante dixit & condemnauit doctrinam cuiusdam Raymundi Lulli. Prateolus lib. 16. de uicis sectis hereticorum, c. 2. scribit Raymundum hunc Lullium floruisse tempore Alexandri III. Pontificis Romani circa annum MCLX. de quo tamen si breuius, eadem illa scribunt Prateolus praecitato loco, & Bernardus Lutzeburgus in catalogo hereticorum li. 3. in verbo, Raymundus Lulli. quae hic copiosius recenset Eymericus. Rescriptum autem Pontificum quo Raymundi tractatus interdicitur, refert Eymericus paulo post in hac 2. parte, q. 26. quo loco continentur alia haec spectantia.

B g Quod eam habuit in quodam monte, &c. Hunc montem Maioricensis hodie Randa vocant est autem propterea in ea insula valde celebris. h Ministralibus. Sabellanus Magistralibus. codex Cardinalis de Gambara. Ministralibus. sed Brengonen. & Bonon. melius habent, Ministralibus. est autem dictio Hispana quae significatur mechanicarum artium artifices, quos Itali vocant Artesani.

i Horum centum articulorum primus, &c. Haec quae sequuntur usque ad quaestionem decimam desunt in tribus codicibus manuscriptis, ea tamen habet Barcinonensis impressus, & propterea sunt etiam impressa.

QVAESTIO X.

De heresibus ab Inquisitoribus Aragoniae damnatis de Domini Papae mandato.

S Y M M A R I V M.

- 1 Articulus hereticalis de sanguine Christi condemnatus.
- 2 Articuli de Sacramento Altaris, & de Virgine reprobat.
- 3 Hereses vigintiduae publice damnatae, & libro combustus.

ECIMA quaestio est: Hereses seu errores condemnati extra curiam Romanam per Inquisitores Aragoniae haereticae prauitatis auctoritate Apostolica & de expresso mandato domini nostri Papae, qui sunt?

E 1 Ad hanc respondemus, quod dominus Clemens vi. informatus per Fratrem Nicolaum Rosselli ordinis Fratrum Praedicatorum Inquisitorem in partibus Aragoniae & Cataloniae, postmodum vero tituli sancti Sixti presbyterum Cardinalem, quod in Catalonia in ciuitate Barcinonae publice praedicabatur, quod in sanguine Christi spatio in Parascue non remanserat diuinitas, nec sanguis ille erat deificatus, habito solemniter Concilio magistrorum, & aliorum peritorum viros, mandauit per suas pateentes litteras dicto Inquisitori, quatenus dictum articulum ut haereticae, & erroneae, faceret publice reuocari, ac solenniter

niter condemnaret: & sic ipse Inquisitor fecit in Ecclesia cathedrali publicè Barchinone, dictum articulum vt verè hæreticalem publicè condemnando.

2. Postmodum vero tempore domini Gregorij xj. Frater Nicolaus b. Eimerici Ordinis Prædicatorum Inquisitor hæreticæ prauitatis in partib. Aragoniæ & Cataloniae antedictis, successor immediatus præfati Fratris Nicolai Roselli ad Cardinalatus apicem assumpti, informauit eundem dominum Gregoriũ, quòd in dictis partibus infrascripti articuli de sacramento altaris, & Beata Virgine publicè prædicabantur: qui dominus Gregorius præhabito multorum consilio magistrorum, mandauit dicto Inquisitori, & prelati omnibus partium prædictarum per suas litteras, de quibus agitur in prima parte huius operis, quatenus illos articulos interdicerent per sententiam excommunicationis in Ecclesijs cathedralibus partium prædictarum: quòd & fecit. Articuli autem taliter condemnati, sunt isti.

Primus: quòd si hostia consecrata cadat, seu proiectatur in cloacam, lutum, seu alium turpem locum, quòd speciebus remanentibus, sub eis esse definit corpus Christi, & redit substantia panis.

Secundus: quòd si hostia consecrata à mure corrodat, seu à bruto sumatur, quòd remanentibus dictis speciebus sub eis definit esse corpus Christi, & redit substantia panis.

Tertius: quòd si hostia consecrata à iusto vel peccatore sumatur, quòd dum species dentibus teritur, Christus ad cælum rapitur, & in ventrem hominis non traicitur.

Quartus: quòd Beata Maria mater Christi in cõceptione filij sui sic fuit: gratia plena, quòd ex tunc in gratia nõ profecit, nec proficere potuit.

Quintus: quòd Spiritus sanctus in die Pentecostes veniens in Beatam Virginem Mariam, & Apostolos, gratiam nullam contulit Beatae Mariae, sed Apostolis: quia sic erat gratia plena, quòd in gratia proficere non valebat.

3. Cõsequenter vero idem dominus Gregorius xi. informatus per eundem Fratrem Nicolaum Eimerici Inquisitorem, q. in quibusdam libellis oculariter eidem ostensis continebantur infrascripti articuli, habitoque super illis pluries consilio magistrorum in presentia dominorum Card. sancti Eustachij, & sancti Angeli in palatio domini Papæ in Auinione, & de mandato eiusdẽ, tandem ipse dominus Papa per suas patentes litteras mandauit eidem Inquisitori, quatenus ipse Inquisitor cum domino Archiepiscopo Tarracõnen. dictos articulos vt hæreticales, & vere erroneos cum suo libello publicè condemnaret, ac condemnatis, dictum libellum traderet ignibus consumendum: & sic factum fuit. Hæreses autem & errores sunt isti.

Prima hæresis est: quòd peruersũ dogma impiissimi Almarici, Arii, Sabellij, & aliorum hæreticorum, non est hæresis de se, nisi tantũ apud illum, qui ipsum eligit animo pertinaci.

Secunda hæresis est: quòd licitum est crea-

turas adorare & honorare, honore & adoratione latriæ absque peccato, immo meritorie in quantum ¶ sunt representatiua sui creatoris.

Tertia hæresis est: quòd licet demones adorare & honorare latria meritorie, si representent suum creatorem.

Quarta hæresis est: quòd non tantum absque vitio hæresis, immo etiam absque vilo peccato possunt demones adorari dulia, nisi quia prohibitum est per Ecclesiam Dei.

Quinta hæresis est: quòd æque & melius potest sacrificans demoni excusari ab idolatria, quàm Christianus adorans imaginem Christi, vel sanctorum.

Sexta hæresis est: quòd de iure naturæ adoratio & sacrificium debentur demonibus.

Septima hæresis est: quòd qui victi supplicij Deum negant ¶ ore, sed corde adorant, non solum non peccant, immo sunt digni remuneratione.

Octaua hæresis est: quòd laicus non tenetur ad aliquem fidei articulum explicitè credendũ, sed sufficit sibi ista conclusio in genere, quòd eredit omne illud quòd credit sancta mater Ecclesia Dei: & ideo quòd si laicus teneat vel credat oppositum alicuius articuli ex ignorantia & tentatione diaboli non peccat.

Nona hæresis est: quòd omnis inobediens præceptis Dei, vel Ecclesiæ, est hæreticus censendus.

Decima hæresis est: quòd omnis peccans mortaliter est propriissime hæreticus.

Vndecima hæresis est: quòd omnis peccans, dum peccat, conformat suam voluntatem voluntati diuinæ.

Duodecima hæresis est: quòd ¶ tantum placet Deo mala esse, quàm bona.

Tertiadecima hæresis est: quòd tantum placuit Christo Iudæ desperatio, quantum Petri contritio.

Quartadecima hæresis est, quòd nullum legis præceptum in hac vita potest adimpleri.

Quintadecima hæresis est: quòd in hac vita à nullo viatore (vt viator est) charitas potest haberi, nec aliqua virtus.

Sextadecima est: quòd absque charitate infusa Deus potest super omnia diligere meritorie, & absque ea haberi vita æterna de lege communi & secundum leges nunc currentes.

Decima septima hæresis est: quòd quis sine charitate non potest esse fidelis, & per consequens peccans mortaliter, & non habens charitatem, est propriissime hæreticus, quia peccat contra primum articulum fidei.

Decima octaua hæresis est, quòd omnis peccans, in eo, quòd peccat, conformat suam voluntatem voluntati diuinæ, & quòd homines æque conformant suam voluntatem voluntati diuinæ demerendo, sicut merendo, loquendo de voluntate beneplaciti Dei.

Decimanona hæresis est, quòd tantum placet Deo voluntate beneplaciti Iudæ desperatio, quantum Petri contritio, & tantum aliquem esse in fide

R 4 lem.

¶ In Bononiæ si ita: si reputent suum creatorem.

¶ Vide quæ diximus supra p. 1. super q. 9. cõm. 24.

¶ In Bononia quod tantum placet Deo mala, quantum bona.

Hæreticis

Ara

con-

liber

les seu Arago

s. Cle. m. Ro. istorẽ odum inalẽ, publi i spate, nec ni. Co. i viro. to. In. eretica e solẽ. ter

lem, quantum esse fidelem : & tantum mala esse, quantum bona.

Vigesima hæresis est: quod secta iniqui Mahometi est eq; catholica, sicut fides Iesu Christi.

Vigesima prima hæresis est : quod Christus, Apostoli, & omnes Angeli, & omnes beati sunt Schismatici: & quod perfectius est esse schismaticum, quam catholicum.

Vigesima secunda hæresis est : quod solus Pater est optimus ; sed Dei filius est bonus in primo gradu, Spiritus sanctus est bonus in secundo gradu: sed omnis creatura est bona in tertio gradu.

COMMENT. XXXV.

Q^Uæ in hac questione cum precedentibus & subsequentibus traditur, eo spectant, ut multos articulos hæreticales, aut alterius generis tradat Emericus ut evitentur: hoc enim est eius precipuum institutum. Sed hoc est advertendum, singulis ferè seculis pro qualitate hereticorum certas quasdam hæreses pullulare, quæ aliis temporibus omnino sint quasi sopita & extinctæ: unde Emericus (ut etiam in præfatione huius 2. par. dicebamus) eas in primis commemorat, quæ suo seculo aut vigeabant adhuc aut nondum omnino erant extirpatæ, & oportet animadvertere: ne quis auctorem aut reprehendat, aut miretur cur has adduxerit, alias vero omiserit: quamquæ nullas potest dici omisisse, quæ etiam antiquorum hereticorum errores numeraverit.

a Quod in sanguine Christi (parlo in Parasceue non remaneret diuinitas, &c.] Sed vere velut hæreticus vel iam olim à sanctis patribus exploratus videtur talis articulus: illi enim iuxta catholicam veritatem aliud semper docuerunt. Augustinus super Iohan. c. 10. tract. 47. Ambrosius & alij, quos refert Magister Sent. lib. 3. dist. 21. §. sicut Augustinus, & tradit luculenter sanctus Thomas. 3. part. q. 50. artic. 2. & 3. unde commune est certissimum catholicorum dogma, videlicet, quod Filius Dei Iesus Christus nunquam dimisit, quod semel assumpsit, ac sibi vniuit.

Iam quantum ad sanguinem, qui de corpore Christi fluxit, spectat, id tenendum est iuxta catholicam fidem quod Beatus Thomas docet part. 3. questio. 54. artic. 2. ad 3. argumentum, & communiter Doctores Theologi.

b Postmodum vero frater Nicolaus Emerici.] Quoties de se loquitur auctor, modestè & causa semper sub tertia persona se nominat.

Quod vero asserit de his tribus articulis de recessu Christi ab speciebus sacramentalibus, supra abundè explicatum est par. 1. pag. 44. ubi asserit condemnationem factam per Gregorium XI. & dixi ibidem copiose quæ ad hunc locum pertinent.

c Quod in quibusdam libellis oculariter. &c.] Hos libellos hæreticales ediderat quidam Raymundus Neophytus, ut colligitur ex Emerico infra in hac 2. parte, questio. 27. ubi dixi de isto Raymundo.

d Secunda hæresis est, quod licitum est creaturas adorare, &c.] Isti omnes errores de adorandis demonibus, à magicis & incantatoribus ori-

Singulis ferè seculis certas hæreses pullulare.

Caro & anima Christi semel verbo vnita nunquam ab eo fuerit separata.

A sunt: nam hi vt tuentur suam damnatam artem, quam ravo exercent absque adoratione & sacrificijs demoni exhibitis, alium errorem de adorandis demonibus aduixerunt, vt vel inde intelligas quæ sit vere dictum à philosopho, 'Dato vno absurdo, multa inde sequi. Idem ferme articuli, aut sane breuiter valde cõsimiles danati sūt cõmuni sententia per Theologos Parisien. anno Domini MCCCXCVIII. legunturque in fine lib. Sententiarum Petri Lombardi in quibusdam libris recenter impressis, de quibus dicam copiosius infra in hac 2. par. super q. 43.

e Tertia hæresis est, quod licet demones adorare & honorare latria meritorie.) Latria vel theosenia, cultus est qui soli debetur Deo. Magister & ceteri communiter Theologi lib. 3. Sent. dist. 9. B. Thom. 2. 2. q. 84. artic. 1. ad primum argumentum, & q. 103. artic. 3. glo. in clem. si dominus, de relig. & venerat. sancto. glos. in c. venerabiles, de consec. dist. 3. Lapis in c. si canonici, de officio ord. lib. 6. et copiose Tabiæsis in sum. verbos, adorare. & Syluester verbos, latria. ex quibus intelliges quàm sine hac impia, quæ adoratione demonum traduntur.

f Quarta hæresis est, &c. possunt demones adorari dulia.) Dulia cultus dicitur creaturis exhibitus, non simpliciter, sed propter aliquam excellentiam, ita Theologi, & B. Thomas locis proxime citatis, & adde quos citavi superiori adnotatione. De differentia vero vtriusque adorationis præter citatos in proxima precedenti adnotatione, vide Archidiaconum in cap. Venerabiles, de consecra. dist. 3.

g Octaua hæresis est: quod laicus non tenetur ad aliquem fidei articulum explicite credendum hinc colliges optime conclusisse Emericum par. 1. q. 12. iuxta mentem Beati Thomæ, quæ principalliter ad fidem spectat, quales sunt fidei articuli, ab omnibus explicite tenenda esse neque excusare prauam consuetudinem in contrarium, cum pauci sint qui explicite articulos sciunt.

h Loquendo de voluntate beneplaciti Dei.) Theologi lib. 1. Sentent. dist. in c. 45. voluntati re & proprie non metaphoricè dictam, in Deo appellant voluntatem beneplaciti. Item Beatus Thomas, & ibi Cajetanus parte. 1. q. 105. artic. 11. Quam sit autem impium quod hic traditur de Deo volente malum culpæ, eleganter docet vterque Thomas, parte 1. q. 19. artic. 9. & Doctores & scholastici lib. 1. sentent. dist. 46.

Olim vero Floriani heretici, inter alios hunc etiam profestabant errorem, dicentes, Deum creatore mala; qui cum de malis culpæ loquerentur, merito vt heretici damnati sunt, vt scribit Turrecremata in c. Quidam autem, §. Floriani 24. q. 3. contrarium asserabant Coluthiani, scientes Deum non facere mala: qui cum de malis pœnæ, & naturalibus de factibus id intelligerent, vt præcitato loco ait Turrecremata in §. Coluthiani, iure optimo hæretici habitii sunt, quare Sanctus Augustinus in libro de hæresibus, cap. 66. rellè ait vtroque in his dogmatibus diuinitis eloquiis resistere.

E

